

TÀI LIỆU TƯ VẤN VỀ DI SẢN THẾ GIỚI – ĐÁNH GIÁ MÔI TRƯỜNG

Ngày 18 tháng 11 năm 2013

Tài liệu tư vấn này được biên soạn nhằm hướng dẫn cho các Quốc gia Thành viên và các bên có liên quan đưa Di sản Thiên nhiên Thế giới (DSTNTG) vào các đánh giá môi trường. Tài liệu hướng dẫn cung cấp một bộ **Nguyên tắc Đánh giá Tác động Di sản Thế giới (DSTG) (Bảng 2)** có khả năng áp dụng cho tất cả các loại hình đánh giá môi trường, **danh mục câu hỏi khóa liên quan tới DSTG trong quá trình đánh giá (Phụ lục 1)** và **hướng dẫn cụ thể theo từng bước (Phụ lục 2)**.

1. Di sản Thiên nhiên Thế giới là gì?

Các khu Di sản Thiên nhiên Thế giới được công nhận trên toàn cầu theo Công ước DSTG và được đưa vào Danh sách DSTG. Các di sản này được xếp hạng là các khu vực tự nhiên quan trọng nhất trên thế giới. Công ước DSTG, được 190 quốc gia phê chuẩn, đưa ra một khuôn khổ đặc biệt nhằm bảo tồn các di sản được công nhận có Giá trị Nổi bật Toàn cầu cho nhân loại.

Di sản Thiên nhiên Thế giới bao gồm nhiều khu bảo tồn danh tiếng như Serengeti, Galapagos, Grand Canyon và Great Barrier Reef, và thường là nơi trú ẩn cuối cùng của các loài bị đe dọa, như loài Mountain Gorilla (khỉ đột núi), Giant Panda (gấu trúc) và Orangutan (đười ươi). Hiện có hơn 200 Di sản Thiên nhiên Thế giới, chiếm hơn 260 triệu hecta, bằng gần 1% tổng diện tích bề mặt trái đất và hơn 10% tổng diện tích các khu bảo tồn trên thế giới (tính theo ha).

Các Di sản Thiên nhiên Thế giới thể hiện một cam kết đối với các thế hệ tương lai mà cộng đồng quốc tế có nhiệm vụ duy trì, như đã nêu trong Điều 6(1) Công ước DSTG: “... các di sản tạo thành một DSTG chung mà toàn thể cộng đồng quốc tế có trách nhiệm hợp tác để bảo vệ¹.” Tuy nhiên, ngày càng có nhiều khu vực đặc biệt phải đối mặt với các mối đe dọa như khai thác mỏ, các dự án cơ sở hạ tầng lớn, săn bắn động vật hoang dã, khai thác gỗ bất hợp pháp, xâm canh và biến đổi khí hậu. Trong tổng số 222 Di sản Thiên nhiên Thế giới, gần 8% bị đưa vào danh sách các DSTG Lâm nguy, 25% đang bị ảnh hưởng bởi các vấn đề nghiêm trọng về bảo tồn và rất nhiều khu di sản khác hiện chưa được biết đến về tình trạng.

Để có thêm thông tin chi tiết, xin vui lòng liên hệ :

Chương trình Di sản Thế giới
IUCN (Hiệp hội Bảo tồn Thiên
nhiên Quốc tế)

Rue Mauverney 28
1196 Gland

Thụy Sĩ

ĐT: +41 22 999 0000

Fax: +41 22 999 0002

whconservation@iucn.org

www.iucn.org/worldheritage

¹ Xem Công ước DSTG ở trang web

http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/FIELD/Hanoi/pdf/Convention_1972.pdf

TÀI LIỆU TƯ VẤN

2. Tổng quan về đánh giá môi trường

Mục đích của đánh giá môi trường là xác định, đánh giá, phòng tránh và giảm nhẹ tác động môi trường và xã hội có thể xảy ra từ các đề xuất phát triển trước khi quyết định tài trợ hoặc triển khai. Đánh giá môi trường cũng nhằm đánh giá các giải pháp thay thế cho các đề xuất phát triển, bao gồm cả phương án “không dự án,” từ đó đưa ra khuyến nghị về phương án gây tổn hại môi trường thấp nhất và có tính bền vững cao nhất cho các bên ra quyết định.

Một điểm quan trọng cần nhấn mạnh là luôn luôn có các phương án khả thi và hiệu quả về kinh tế có thể dùng để thay thế cho các đề xuất phát triển gây tổn hại môi trường. Việc đánh giá và xem xét chi tiết các phương án thay thế có thể giúp xác định các giải pháp hiệu quả về kinh tế. Ví dụ, việc mời các chuyên gia về DSTG, khu bảo tồn và đa dạng sinh học tham gia vào quá trình đánh giá môi trường ngay từ đầu có ý nghĩa quan trọng để các chuyên gia này có thể làm việc với các cán bộ phát triển và kỹ sư nhằm tìm ra giải pháp.

Lợi ích của Đánh giá Môi trường bao gồm:

- Kịp thời xem xét các vấn đề môi trường và xã hội trong quá trình thiết kế dự án và lập kế hoạch;
- Cộng đồng địa phương và các cán bộ và tổ chức phát triển chắc chắn hơn về tương lai phát triển và cộng đồng địa phương có nhiều cơ hội tham gia vào quá trình tham vấn và ra quyết định; và
- Có khả năng đạt được kết quả môi trường và xã hội tốt hơn và giải quyết được các tác

động được tích lũy ở cấp độ cảnh quan chung.

2.1 Các loại đánh giá môi trường

Có hai loại đánh giá môi trường là:

1. **Đánh giá môi trường chiến lược (SEA)** áp dụng đối với các chính sách, kế hoạch và chương trình (bao gồm nhiều dự án, hoặc dự án lớn). Đánh giá môi trường chiến lược có lợi thế đánh giá tác động ở quy mô tổng thể và khu vực trước khi ra quyết định đối với từng dự án đơn lẻ. Đánh giá môi trường chiến lược có thể giúp xác định các phương án hiệu quả về kinh tế, chẳng hạn như các phương án làm đường khác nhau, giúp tránh được các tác động lên DSTG.

2. **Đánh giá tác động xã hội và môi trường (ESIA)** áp dụng đối với các dự án đơn lẻ, do đó thường không phù hợp để đánh giá tác động tích lũy của nhiều dự án (dự án đang thực hiện và dự án dự kiến) ở cấp độ tổng thể hay xác định các phương án chiến lược.

Ngoài đánh giá môi trường chiến lược (SEA) và đánh giá tác động môi trường và xã hội (ESIA), còn có một số công cụ đánh giá môi trường khác với các tên gọi và yêu cầu pháp lý khác nhau. Tất cả các công cụ đánh giá này nhìn chung đều tương đồng về mục đích và quy mô với SEA hoặc ESIA. Trong tài liệu này, SEA, ESIA cũng như các hình thức khác của đánh giá môi trường được đề cập chung thành thuật ngữ *Đánh giá môi trường*.

Mối quan hệ giữa SEA và ESIA được trình bày trong Hình 1. Các đánh giá có tầm chiến lược cao hơn như SEA thường cung cấp thông tin cho các đánh giá ở mức độ tiếp theo như ESIA.

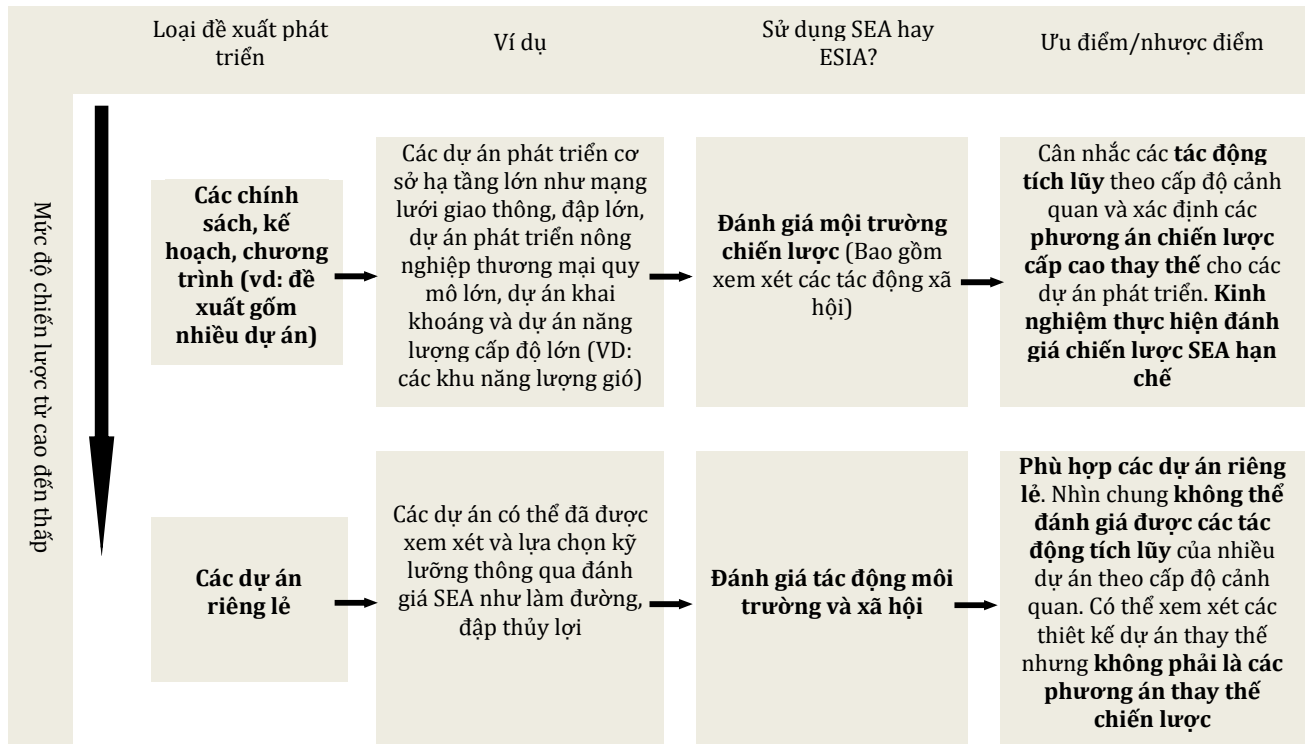
Chẳng hạn, đánh giá SEA về hệ thống giao thông khu vực hoặc quốc gia có thể hỗ trợ cho việc chuẩn bị cho các đánh giá ESIA cho các tuyến đường riêng lẻ thông qua xác định các phương án xây dựng đường giao thông mong muốn và thu thập thông tin. Tuy nhiên, SEA sẽ không gạt bỏ nhu cầu tiến hành ESIA cho từng tuyến đường riêng lẻ. SEA cung cấp thông tin tổng quan chiến lược về các phương án xây dựng đường khả thi về kinh tế cũng như các tác động môi trường và xã hội khác nhau.

2.2 Đánh giá môi trường và quy hoạch sử dụng đất

Đánh giá môi trường là một phần không thể thiếu của hệ thống quy hoạch sử dụng đất. Trên thế giới, các hệ thống quy hoạch sử

dụng đất phát triển nhanh nhưng đôi khi lại mang các đặc trưng làm phức tạp hóa việc lồng ghép hiệu quả các khu Di sản Thiên nhiên Thế giới vào quá trình đánh giá môi trường và ra quyết định.

Chẳng hạn, nhiều hệ thống quy hoạch sử dụng đất có nguồn lực và năng lực nhân sự hạn chế, thông tin trao đổi giữa các cơ quan nhà nước (như giữa đơn vị khai khoáng và đơn vị phụ trách DSTG) còn gặp nhiều rào cản, quá trình cấp giấy phép triển khai chưa rõ ràng, tiến trình tham vấn các bên liên quan hạn chế hoặc không tồn tại, thường xuyên thiếu thông tin về các thủ tục liên quan tới DSTG (như yêu cầu thông báo cho Ủy ban DSTG về các đề xuất phát triển ảnh hưởng hoặc có khả năng gây ảnh hưởng lên DSTG).

Hình 1: Mối quan hệ giữa giữa đánh giá tầm chiến lược như SEA với đánh giá cấp dự án như đánh giá tác động môi trường và xã hội (ESIA)

TÀI LIỆU TƯ VẤN

Bước đầu tiên nhằm rà soát và đưa các khu DSTG vào các đánh giá môi trường hiệu quả là đăng ký và xác định tất cả các khu Di sản Thiên nhiên Thế giới trong hệ thống thông tin quy hoạch sử dụng đất, kèm theo các yêu cầu bảo tồn và bảo vệ. Tuy đặt ra mục tiêu tư vấn tổng quan một số trong các điểm đã đề cập ở trên, tài liệu hướng dẫn này không đề cập đến việc tích hợp các DSTG vào hệ thống quy hoạch sử dụng đất ở cấp độ rộng lớn hơn.

3. Đánh giá môi trường và Di sản Thiên nhiên Thế giới

Đánh giá môi trường đối với một đề xuất gây ảnh hưởng hoặc có khả năng gây ảnh hưởng tới Di sản Thiên nhiên Thế giới nhằm đảm bảo xem xét đầy đủ các tác động có thể xảy ra đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản trong các quyết định quy hoạch sử dụng đất, với mục tiêu bảo tồn các khu vực đặc biệt này cho các thế hệ tương lai. Đánh giá cần xem xét mối quan hệ giữa di sản với môi trường cảnh quan xung quanh vì một Di sản Thiên nhiên Thế giới không thể được đánh giá tách biệt khỏi hệ sinh thái rộng bao quanh nó.

Giá trị Nổi bật Toàn cầu là cơ sở để ghi danh một khu vực nào đó vào danh sách DSTG. Theo Hướng dẫn Thực hiện Công ước DSTG, Giá trị Nổi bật Toàn cầu được định nghĩa là “...có giá trị đặc biệt về mặt tự nhiên, vượt ra khỏi ranh giới quốc gia và có tầm quan trọng chung đối với các thế hệ hiện tại và tương lai của toàn nhân loại”.

Ba trụ cột của Giá trị Nổi bật Toàn cầu là giá trị, tính toàn vẹn, và công tác quản lý và bảo vệ, được tóm tắt ở phần dưới đây, minh họa ở Hình 2 và trình bày đầy đủ trong *Hướng dẫn Thực hiện Công ước DSTG*². Một điểm lưu ý là Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản, được nêu rõ trong Tuyên bố Giá trị Nổi bật Toàn cầu, có thể tìm thấy trên trang web của Trung tâm DSTG UNESCO, phần mô tả khu di sản³.

- 1. Giá trị:** Có bốn tiêu chí về tự nhiên thể hiện các giá trị của Di sản Thiên nhiên Thế giới. Các tiêu chí này liên quan tới các hiện tượng thiên nhiên siêu việt hay các khu vực có vẻ đẹp thiên nhiên kỳ thú (tiêu chí vii), các tiến trình quan trọng của lịch sử trái đất (tiêu chí viii), các hệ sinh thái (tiêu chí ix) và các loài bị đe dọa và sinh cảnh của chúng (tiêu chí x). Lưu ý là di sản văn hóa được công nhận theo tiêu chí từ i đến vi, và di sản hỗn hợp bao gồm cả tiêu chí tự nhiên và tiêu chí văn hóa. Xem nội dung đầy đủ về các tiêu chí tự nhiên ở Ô số 1.
- 2. Tính toàn vẹn:** toàn vẹn là một tiêu chuẩn đánh giá tính “tổng thể” và cần được đánh giá theo mức độ mà khu di sản (i) có tất cả các yếu tố cần thiết để thể hiện các giá trị, (ii) có quy mô phù hợp để bảo đảm rằng các đặc điểm và các quá trình truyền tải ý nghĩa của di sản được đại diện một cách đầy đủ và (iii) không chịu ảnh hưởng của những tác động tiêu cực của sự phát triển và/hoặc thiếu quan tâm.

² Xem Hướng dẫn hoạt động công ước DSTG: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002246/224675VIE.pdf>

³ Có thể tìm thấy tuyên bố Giá trị Nổi bật Toàn cầu trên trang thông tin về các khu di sản của trang web của Trung tâm DSTG UNESCO theo địa chỉ sau: <http://www.whc.unesco.org/en/list>

- 3. Công tác bảo vệ và quản lý:** Công tác bảo vệ và quản lý nhằm đảm bảo rằng các giá trị và tính toàn vẹn của di sản tại thời điểm công nhận sẽ được bảo tồn và phát huy trong tương lai. Các yếu tố chính của công tác quản lý và bảo tồn là (i) được bảo vệ theo tập tục truyền thống và/hoặc theo quy định pháp lý, quy chế và thể chế trong dài hạn, (ii) có ranh giới phù hợp và được xác định rõ ràng, (iii) có vùng đệm và/hoặc khu vực bảo vệ di sản rộng hơn ranh giới di sản và (iv) có hệ thống quản lý hiệu quả.

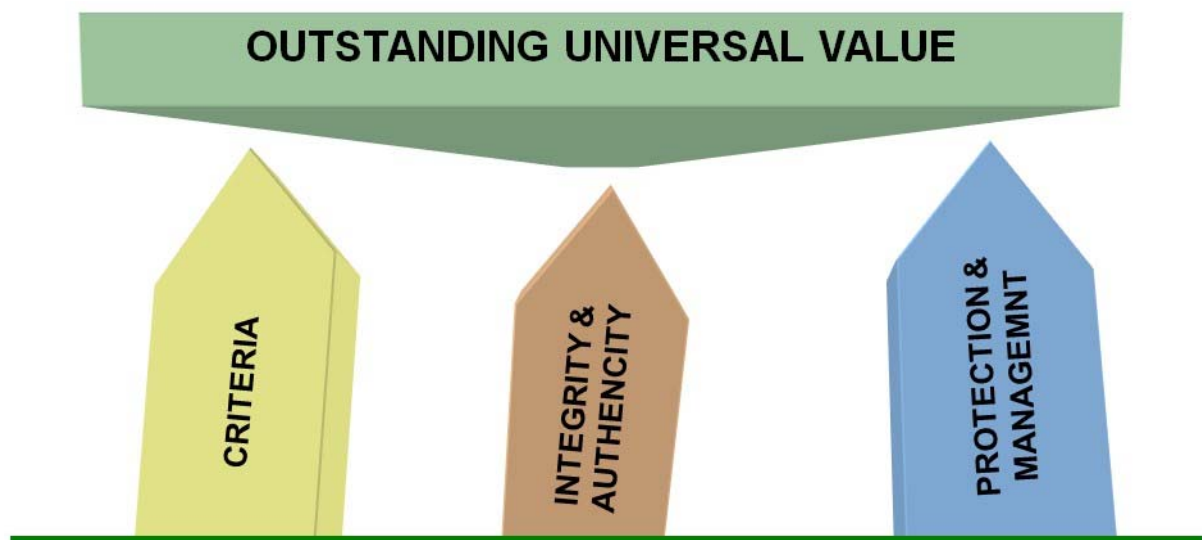
Ô số 1: Bốn tiêu chí công nhận Di sản Thiên nhiên Thế giới

(vii) chứa đựng các hiện tượng thiên nhiên siêu việt hay các khu vực có vẻ đẹp thiên nhiên kỳ thú và tầm quan trọng thẩm mỹ;

(viii) là những ví dụ nổi bật đại diện cho những giai đoạn lớn của lịch sử trái đất, bao gồm cả việc ghi chép lại cuộc sống, các quá trình địa chất lớn đang tiếp diễn trong sự phát triển của các địa mạo, hay những đặc điểm địa chấn và địa hình lớn;

(ix) là những ví dụ nổi bật đại diện cho các quá trình sinh thái và sinh học trong sự tiến hoá và phát triển của các hệ sinh thái trên cạn, nước ngọt, biển và ven biển và các cộng đồng động thực vật;

(x) sở hữu các môi trường sống tự nhiên quan trọng và có ý nghĩa nhất đối với việc bảo tồn tại chỗ đa dạng sinh học, kể cả những nơi sở hữu các loài bị đe dọa có Giá trị Nổi bật Toàn cầu xét dưới góc độ khoa học hoặc bảo tồn.

Hình 2: Ba trụ cột của Giá trị Nổi bật Toàn cầu: tiêu chí/giá trị, tính toàn vẹn (tính xác thực chỉ áp dụng đối với di sản văn hóa) và quản lý và bảo tồn

4. Quan điểm của IUCN về đánh giá môi trường đối với các đề xuất ảnh hưởng lên Di sản Thiên nhiên Thế giới

Quan điểm của IUCN⁴ là các đề xuất xây dựng cơ sở hạ tầng và các đề xuất phát triển và/hoặc nhượng quyền trong hoặc ngoài ranh giới một Di sản Thiên nhiên Thế giới cần được xem xét có tương thích với mục tiêu dài hạn nhằm bảo vệ Giá trị Nổi bật Toàn cầu cho các thế hệ tương lai hay không. Các đề xuất không tương thích với mục tiêu này không được phép triển khai tại khu di sản. Lưu ý là hầu hết các đề xuất xây dựng cơ sở hạ tầng và triển quy mô lớn đều có khả năng không tương thích với việc bảo tồn Di sản Thiên nhiên Thế giới nên việc tìm kiếm các phương án thay thế là cần thiết.

Liên quan tới hoạt động khai khoáng, quan điểm của IUCN là các dự án khai thác, thăm dò dầu mỏ/khí đốt và khoáng sản (bao gồm cơ sở hạ

tầng và hoạt động kèm theo) không tương thích với mục tiêu dài hạn bảo tồn DSTG cho thế hệ tương lai, vì thế không nên cho phép triển khai các dự án này trong các khu di sản. Các dự án khai thác, thăm dò dầu mỏ/khí đốt và khoáng sản ngoài khu Di sản Thiên nhiên Thế giới cũng có khả năng gây tác động tiêu cực lên Giá trị Nổi bật Toàn cầu nên cần được đánh giá có hệ thống thông qua đánh giá môi trường. Để biết thêm thông tin, xem [Tài liệu tư vấn DSTG của IUCN về các dự án khai khoáng, dầu mỏ/khí đốt](#)⁵.

Trong các trường hợp ngoại lệ khi các hoạt động phát triển ảnh hưởng tới một khu Di sản Thiên nhiên Thế giới, các hoạt động này cần có đánh giá môi trường nghiêm ngặt theo 8 nguyên tắc đánh giá tác động DSTG ở Ô số 2. Cụ thể, cần xác định và đánh giá các phương án thay thế hợp lý nhằm đề xuất giải pháp bền vững nhất cho các bên ra quyết định, có thể bao gồm cả trường hợp “không dự án”.

Ô số 2: Nguyên tắc đánh giá tác động DSTG

Nguyên tắc 1: Tất cả các đề xuất có khả năng gây ảnh hưởng bất lợi cho một Di sản Thiên nhiên Thế giới đều phải được đánh giá môi trường khắt khe ngay từ đầu trong quá trình đưa ra quyết định, dù đề xuất nằm trong hoặc ngoài ranh giới di sản đó.

Đánh giá tác động môi trường này cần được tiến hành trong thời gian sớm nhất có thể nhằm cung cấp thông tin hiệu quả, kịp thời cho các bên ra quyết định. Tiến hành đánh giá sau khi

⁴ IUCN là mạng lưới môi trường toàn cầu lớn nhất và lâu đời nhất trên thế giới – là hiệp hội dân chủ với hơn 1.000 tổ chức thành viên là các tổ chức chính phủ, phi chính phủ và hơn 11.000 các nhà khoa học tình nguyện ở hơn 160 quốc gia.

IUCN (Hiệp hội Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế)

⁵

<http://iucn.org/about/work/programmes/wcpa/worldheritage/resources/policies/>

quá trình đã bắt đầu hoặc sau khi đã có quyết định không thể cung cấp đầy đủ thông tin cho các bên ra quyết định.

Nguyên tắc 2: Chuyên gia về DSTG, các khu bảo tồn và đa dạng sinh học phải được tham gia chặt chẽ vào quá trình đánh giá nhằm xác định các nội dung cần đánh giá.

Các chuyên gia này có thể cùng làm việc với các kỹ sư và cán bộ phát triển tìm ra giải pháp cho các đề xuất có khả năng ảnh hưởng bất lợi tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của DSTG.

Nguyên tắc 3: Cần đánh giá các tác động môi trường và xã hội có khả năng xảy ra từ đề xuất phát triển đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản, bao gồm ảnh hưởng trực tiếp, gián tiếp và tích lũy.

Đánh giá môi trường cần xem xét tới giá trị, tính toàn vẹn, công tác quản lý và bảo tồn của khu vực cũng như sự kết nối của di sản với cảnh quan xung quanh. Đánh giá cần dựa trên nguồn dữ liệu và thông tin đầy đủ.

Nguyên tắc 4: Phương án thay thế hợp lý phải được xác định và đánh giá nhằm đưa ra phương án bền vững nhất cho các bên ra quyết định.

Những người đưa ra quyết định cần được thông báo rõ ràng về các phương án khác nhau. Cần nêu rõ các phương án gây tổn hại ít nhất tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản, bao gồm cả lựa chọn “không dự án” trong một số trường hợp. Thông thường, các phương án khả thi và có hiệu quả kinh tế thay thế cho các đề xuất phát triển có khả năng gây tổn hại Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản sẽ được xác định. Xem xét kịp thời và chi tiết các phương án thay thế còn giúp đảm bảo rằng các nguồn lực không bị lãng phí vào các dự án phát triển không tương thích với tình trạng DSTG (như dự án khai khoáng).

Nguyên tắc 5: Các giải pháp giảm nhẹ tác động cần được xác định theo cấp độ, trước hết để tránh các tác động tiêu cực có khả năng xảy ra, tiếp đến là giảm các tác động khác không thể tránh khỏi.

Đánh giá môi trường cần đề ra cách giảm nhẹ và giám sát các tác động tiêu cực không thể tránh khỏi tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu, dù ở mức độ nào, thông qua kế hoạch quản lý môi trường đã lên ngân sách, chỉ ra cách thực hiện các giải pháp giảm nhẹ, cá nhân/tổ chức có trách nhiệm triển khai, khung thời gian và các nguồn lực đảm bảo thực hiện kế hoạch.

Nguyên tắc 6: Có một chương riêng về DSTG trong đánh giá môi trường

Chương này đưa ra các kết luận rõ ràng cho các bên ra quyết định về các tác động có khả năng xảy ra của đề xuất tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản và cần được phản ánh trong phần tóm tắt.

Nguyên tắc 7: Đánh giá môi trường phải được công bố rộng rãi và đưa ra tham vấn cộng đồng kỹ lưỡng theo các giai đoạn khác nhau.

Tham vấn cần diễn ra trong giai đoạn xác định phạm vi đánh giá, thực hiện bản dự thảo báo cáo đánh giá môi trường và báo cáo giám sát. Tất cả các bên liên quan, bao gồm cộng đồng địa phương, người dân bản địa, các nhà khoa học, các cơ quan nhà nước và tổ chức phi chính phủ có liên quan cần được mời tham gia. Phản hồi từ tham vấn phải được phản ánh và tư liệu hóa đầy đủ trong đánh giá.

Nguyên tắc 8: Kế hoạch quản lý môi trường phải được đề xuất, thực hiện và đánh giá độc lập.

Kế hoạch cần nêu chi tiết điều kiện hoạt động, giám sát và phục hồi liên quan tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản. Đơn vị phát triển phải dành ngân sách ngay từ đầu cho các chi phí đánh giá độc lập và theo định kỳ việc triển khai kế hoạch quản lý môi trường.

5. **Áp dụng các nguyên tắc đánh giá tác động DSTG**

Nguyên tắc đánh giá tác động DSTG ở Ô số 2 có khả năng áp dụng cho tất cả các loại hình đánh giá môi trường bao gồm đánh giá môi trường chiến lược (SEA) và đánh giá tác động môi trường và xã hội (EISA). Hướng dẫn theo từng bước trình bày ở Phụ lục 1 và 2 hỗ trợ các Quốc gia Thành viên và các chuyên gia tiến hành đánh giá môi trường áp dụng các nguyên tắc này. IUCN cho rằng các đánh giá môi trường không đáp ứng được 8 yêu cầu cơ bản này không có khả năng tạo lập cơ sở phù hợp để ra quyết định.

6. **Thông báo cho Ủy ban DSTG về các đề xuất phát triển ảnh hưởng tới Di sản Thiên nhiên Thế giới**

Tất cả các đề xuất phát triển hoặc/và nhượng quyền có khả năng trở thành dự án làm ảnh hưởng tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản phải được các Quốc gia Thành viên đệ trình cho Ủy ban DSTG thông qua các Trung tâm DSTG của UNESCO⁶ (Ban thư ký Công ước). Các đề xuất phải được đệ trình trước khi Quốc gia Thành viên ra quyết định tài trợ vốn, cho phép thực hiện hoặc triển khai dự án theo Đoạn 172 của *Hướng dẫn Thực hiện Công ước* (Xem Ô số 3). Việc thông báo sớm là rất quan trọng vì việc này sẽ mang lại cơ hội tham gia kịp thời và hiệu quả, góp phần đảm bảo không lãng phí nguồn

⁶ Thông tin liên lạc của Trung tâm DSTG UNESCO có thể tìm thấy ở trang web <http://www.whc.unesco.org/en/whoswho>

TÀI LIỆU TƯ VẤN

lực trong các đề xuất phát triển không tương thích với việc bảo vệ dài hạn DSTG.

Các đề xuất như đề cập theo Điều 172 của **Hướng dẫn Thực hiện Công ước** cần được đệ trình cùng với các tài liệu hiện có tại thời điểm đệ trình, chẳng hạn như đề xuất dự án, điều khoản tham chiếu đánh giá môi trường, báo cáo phạm vi đánh giá và dự thảo báo cáo đánh giá môi trường.

Ô số 3: Điều 172 của Hướng dẫn Thực hiện Công ước

“Ủy ban DSTG mời các Quốc gia thành viên của Công ước thông báo với Ủy ban, thông qua Ban Thư ký, dự định tiến hành hoặc cho phép tiến hành ở một khu vực được Công ước bảo hộ những công việc tu bổ lớn hay những hoạt động xây dựng mới có thể tác động đến Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản. Thông báo cần được đưa ra càng sớm càng tốt (ví dụ, trước khi soạn thảo văn kiện dự án) và trước khi đưa ra những quyết định khó có thể rút lại, để Ủy ban có thể giúp đỡ tìm kiếm các giải pháp phù hợp nhằm đảm bảo rằng Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản được bảo tồn một cách trọn vẹn.”

7. Quá trình xem xét đánh giá môi trường của IUCN

Là Ban cố vấn khoa học về thiên nhiên cho Ủy ban DSTG, IUCN đánh giá hồ sơ đề cử các di sản thiên nhiên, giám sát tình trạng bảo tồn ở các khu di sản đã được công nhận và hỗ trợ xây dựng năng lực⁷. Trong vai trò giám sát, IUCN cũng tiến hành xem xét các đánh giá môi trường.

Quá trình xem xét đánh giá môi trường được tiến hành như sau:

- Quốc gia Thành viên nộp điều khoản tham chiếu, báo cáo phạm vi đánh giá và dự thảo báo cáo đánh giá môi trường cho Trung tâm DSTG UNESCO (Theo Đoạn 172 Hướng dẫn hoạt động). Các tài liệu này sẽ được chuyển cho IUCN xem xét.
- Trong quá trình đánh giá, IUCN xem xét quá trình đánh giá môi trường có đáp ứng được 8 tiêu chí đánh giá tác động DSTG nêu trong Ô số 2 hay không (phụ thuộc vào việc đánh giá môi trường đã đạt đến giai đoạn nào). Đồng thời, IUCN tiến hành tham vấn mạng lưới chuyên gia bao gồm các thành viên trong Ủy ban Thế giới các khu bảo tồn, Ủy ban vì sự sống còn các loài, Các cơ quan đầu mối DSTG khu vực và các chuyên gia khác.
- Khi hoàn thành quá trình xem xét, IUCN đưa ra các báo cáo kỹ thuật ngắn gọn cho các Quốc gia Thành viên nhằm hỗ trợ các quá trình ra quyết định. Quan

⁷ Để biết thêm thông tin về công việc của DSTG của IUCN ở trang web:

<http://www.iucn.org/worldheritage>

TÀI LIỆU TƯ VẤN

điểm của IUCN được đưa vào các Báo cáo tình trạng bảo tồn, là tài liệu tư vấn của IUCN và Trung tâm DSTG UNESCO cho Ủy ban DSTG⁸.

- Một điểm lưu ý là các báo cáo dự thảo đánh giá môi trường phải có một chương riêng về các tác động có khả năng xảy ra từ đề xuất đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu. IUCN không thể tiến hành xem xét báo cáo nếu không có chương về các tác động DSTG. Trong các trường hợp này, IUCN sẽ xem bản đánh giá là không phù hợp và đề nghị điều chỉnh bằng cách đưa chương này vào báo cáo theo hướng dẫn nêu ở Phụ lục 2, trước khi đệ trình lại cho Trung tâm DSTG UNESCO để IUCN tiến hành xem xét.

7.1 Yêu cầu xem xét độc lập đánh giá môi trường

Việc xem xét độc lập bản đánh giá môi trường có thể tiến hành thông qua mạng lưới

Phụ lục 1: Các câu hỏi liên quan tới Di sản Thiên nhiên Thế giới trong từng bước đánh giá môi trường

Mục đích của đánh giá môi trường đối với đề xuất gây ảnh hưởng tới Di sản Thiên nhiên Thế giới là nhằm đảm bảo các tác động có thể có tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản được xem xét một cách toàn diện trong các quyết định quy hoạch sử dụng đất với mục tiêu bảo tồn được các khu vực đặc biệt này cho thế hệ tương lai. 8 câu hỏi dưới đây sẽ hỗ trợ các Quốc gia Thành viên và chuyên gia tiến hành đánh giá môi trường áp dụng các nguyên tắc đánh giá tác động di sản. Các hướng dẫn thực hiện theo từng bước sẽ được trình bày ở Phụ lục 2.

chuyên gia môi trường của IUCN và các nhà tư vấn độc lập phù hợp và có uy tín khác. IUCN khuyến khích các Quốc gia Thành viên tiến hành đánh giá độc lập các hoạt động phát triển có khả năng gây ảnh hưởng tới DSTG. Yêu cầu này đặc biệt quan trọng khi đánh giá môi trường được thực hiện bởi chính các đơn vị phát triển, nhằm đảm bảo đưa ra quan điểm độc lập về chất lượng của bản đánh giá.

Nếu các Quốc gia Thành viên mong muốn triển khai đánh giá môi trường một cách độc lập thì IUCN có thể hỗ trợ thực hiện thông qua việc đề xuất các tư vấn hoặc cố vấn có thể được mời tham gia (Đề nghị gửi yêu cầu hỗ trợ theo địa chỉ whconservation@iucn.org). Tuy nhiên, các Quốc gia Thành viên nên hiểu rằng các kết quả đánh giá này không phải là quan điểm chính thức của IUCN mà chỉ là quan điểm và tư vấn của chuyên gia có liên quan.

⁸ Có thể truy cập báo cáo tình trạng bảo tồn trên trang <http://www.whc.unesco.org/en/soc>

Câu hỏi: Đề xuất có khả năng gây ảnh hưởng tới khu DSTG không và có cần tiến hành đánh giá môi trường không (bao gồm cả các đề xuất nằm ngoài ranh giới khu di sản?)

Câu hỏi: Vấn đề nào liên quan tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu sẽ được đánh giá và đơn vị/cá nhân nào sẽ tham gia đánh giá?

Câu hỏi: Đề xuất có thể có những ảnh hưởng gì tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu, gồm giá trị, tính toàn vẹn và công tác quản lý và bảo tồn và có cần các dữ liệu bổ sung không?

Câu hỏi: Phương án thay thế nào gây ít tổn hại nhất và có tính bền vững cao nhất đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu và liệu có thể thực hiện được các phương án này không (bao gồm cả trường hợp “không dự án”)?

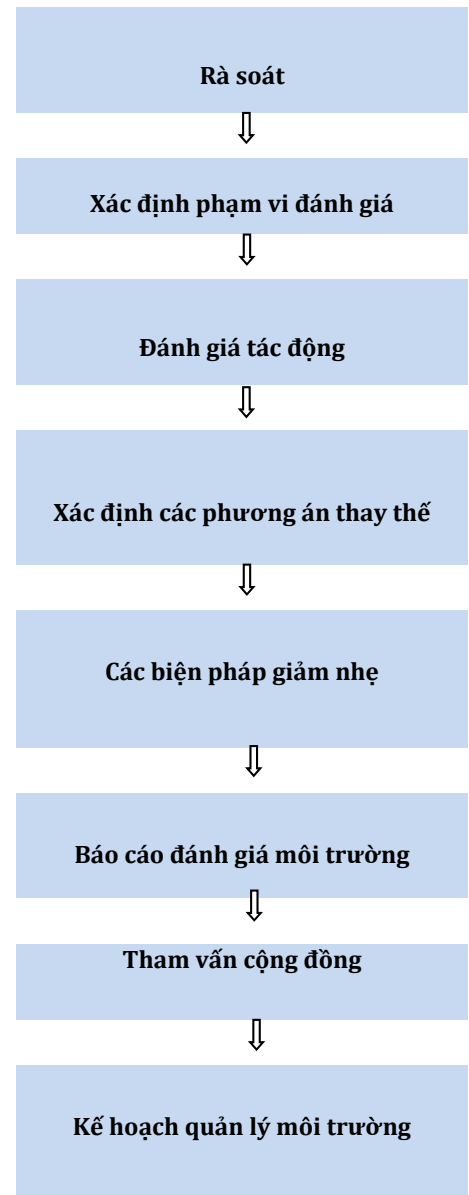
Câu hỏi: Các biện pháp giảm nhẹ sẽ được triển khai như thế nào, đơn vị/cá nhân nào sẽ triển khai các biện pháp này, trong khoảng thời gian nào và những nguồn lực nào đảm bảo việc thực hiện các biện pháp đó?

Câu hỏi: Cần cung cấp các thông tin gì cho các bên ra quyết định về các tác động lên DSTG, cung cấp khi nào và theo hình thức nào?

Câu hỏi: Cần tham vấn các bên có liên quan nào và cách tham vấn?

Câu hỏi: Loại kế hoạch nào nên được triển khai nhằm quản lý và giám sát các tác động không tránh khỏi lên Giá trị Nổi bật Toàn cầu, đơn vị/cá nhân nào sẽ triển khai, với nguồn vốn nào và khi nào?

TÀI LIỆU TƯ VẤN

Phụ lục 2: Hướng dẫn từng bước cho việc đưa khu Di sản Thiên nhiên Thế giới vào đánh giá môi trường

Hướng dẫn từng bước đưa Di sản Thiên nhiên Thế giới vào 8 bước chính của quá trình đánh giá môi trường được trình bày dưới đây (xem Phụ lục 1). Mục đích của hướng dẫn là hỗ trợ các Quốc gia Thành viên, các chuyên gia tiến hành đánh giá môi trường và các bên liên quan áp dụng 8 nguyên tắc đánh giá tác động di sản (Xem Ô số 2). Hướng dẫn này cần được sử dụng cùng với hướng dẫn chi tiết hơn về đánh giá tác động đa dạng sinh học

như Hướng dẫn tự nguyện về đánh giá tác động môi trường bao gồm đa dạng sinh học của Công ước Đa dạng sinh học⁹ và Sổ tay đánh giá tác động Ramsar¹⁰.

Rà soát: Đề xuất có khả năng ảnh hưởng tới khu DSTG không và có cần tiến hành đánh giá môi trường không (nội dung này bao gồm cho cả các đề xuất nằm ngoài ranh giới khu di sản?)

1. Tất cả các đề xuất có khả năng gây ảnh hưởng xấu tới khu Di sản Thiên nhiên Thế giới cần đánh giá môi trường sớm và nghiêm ngặt

Nhiều quốc gia có quy định về đánh giá môi trường trong đó nêu cụ thể các loại dự án cần được đánh giá môi trường. Tuy nhiên, tất cả các đề xuất có khả năng gây ảnh hưởng xấu tới khu Di sản Thiên nhiên Thế giới, dù nằm trong hoặc ngoài ranh giới di sản, đều cần được đánh giá môi trường toàn diện và nghiêm ngặt như đánh giá tác động môi trường và xã hội (ESIA) hay đánh giá môi trường chiến lược (SEA) trước khi cân nhắc phê duyệt và cấp phép.

Đánh giá môi trường cần được thực hiện trong thời gian sớm nhất có thể trong quá trình ra quyết định, nhằm cung cấp thông tin đầu vào kịp thời và hiệu quả cho các bên ra quyết định. Các đánh giá muộn, trong hoặc sau khi ra quyết định, không thể cung cấp đầy đủ thông tin cho các bên ra quyết định.

2. Các đề xuất phát triển nằm ngoài ranh giới khu DSTG cũng cần được đánh giá

Các đề xuất phát triển nằm ngoài ranh giới khu DSTG vẫn có thể gây ra các tác động tiêu cực nghiêm trọng tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu, tùy thuộc vào bản chất và quy mô đề xuất. Chẳng hạn như đề xuất khai thác mỏ nằm cách khu di sản 30 km, tùy thuộc điều kiện địa hình, có thể có những tác động quan trọng và lâu dài đến hệ thủy văn của khu vực và là nguyên nhân gây ra các hậu quả thứ cấp như thay đổi nhân khẩu học dẫn tới sử dụng không bền vững nguồn tài nguyên thiên nhiên (như săn bắt động vật hoang dã). Các DSTG, cũng như các khu bảo tồn khác là một phần không thể tách rời của cảnh quan xung quanh và không thể xem xét độc lập các khu di sản này bên ngoài các hệ sinh thái rộng lớn hơn.

3. Cần tiến hành đánh giá môi trường chiến lược có hệ thống đối với các đề xuất phát triển đa ngành hoặc quy mô lớn

IUCN đặc biệt khuyến nghị tiến hành đánh giá môi trường chiến lược đối với các đề xuất quy mô lớn, đề xuất gồm nhiều dự án hoặc đề xuất sử dụng đất ở cấp độ cảnh quan (như đề xuất xây

⁹ Xem Hướng dẫn tự nguyện của Công ước Đa dạng sinh học về đánh giá tác động môi trường bao gồm đa dạng sinh học ở trang web: <http://www.cbd.int/doc/publications/imp-bio-eia-and-sea.pdf>

¹⁰ Xem Sổ tay đánh giá tác động Ramsar ở trang web: <http://www.ramsar.org/pdf/lib/hbk4-16.pdf>

TÀI LIỆU TƯ VẤN

dựng đập lớn, xây dựng nhiều tuyến đường và đề xuất phát triển nông nghiệp mang tính thương mại quy mô lớn). Các tác động tích lũy của các loại hình đề xuất này có khả năng gây ra tác động tiêu cực nghiêm trọng tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản và tốt nhất nên được đánh giá sớm nhất có thể thông qua quá trình được thiết kế nhằm cân nhắc các phương án thay thế chiến lược “cấp cao”.

Chẳng hạn như, tổ hợp các đề xuất nhằm xây dựng mạng lưới giao thông khu vực nên được xem xét trong một bản đánh giá môi trường chiến lược SEA toàn diện thay vì tiến hành một vài đánh giá tác động môi trường và xã hội ESIA riêng lẻ cho từng dự án khi các đánh giá này không có khả năng xem xét các ảnh hưởng tích lũy của tổng thể các dự án hoặc đánh giá các tuyến đường thay thế. Xem Phần 2, Hình 1 để biết thêm chi tiết về sự khác nhau giữa đánh giá môi trường chiến lược SEA và đánh giá tác động môi trường và xã hội ESIA.

4. Các dự án khai khoáng, khí đốt/dầu mỏ không tương thích với danh hiệu DSTG

IUCN có quan điểm rõ ràng về nguồn khoáng sản và khu bảo tồn như đã xác định bởi các thành viên của tổ chức (Xem Tài liệu tư vấn DSTG về dự án khai khoáng, dầu mỏ/khí đốt¹¹). Một lưu ý quan trọng là trong rất nhiều trường hợp, Ủy ban DSTG đã nêu rõ quan điểm là việc khai thác và thăm dò khoáng sản, dầu mỏ/khí đốt trong khu DSTG hoặc ảnh hưởng tới khu DSTG không tương thích với danh hiệu DSTG và xem các hoạt động đó là cơ sở để đưa các di sản này vào danh sách các DSTG đang gặp nguy hiểm theo Đoạn 180 Hướng dẫn Thực hiện Công ước. Quan điểm của Ủy ban DSTG phù hợp với Tuyên bố quốc tế về khai khoáng và khu bảo tồn¹² của Hội đồng Quốc tế Khai khoáng và Kim loại và quan điểm của các tập đoàn công nghiệp hàng đầu như Shell¹³ và các công ty đầu tư quốc tế như JP Morgan¹⁴. Ủy ban DSTG thường coi quan điểm của các đơn vị đứng đầu trong ngành công nghiệp này làm cơ sở đưa ra quyết định.

Xác định phạm vi đánh giá: Vấn đề nào liên quan tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu sẽ được đánh giá và đơn vị/cá nhân nào sẽ tham gia đánh giá?

5. Nhiều vấn đề cần đưa vào đánh giá có thể được xác định thông qua tuyên bố Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản

Đánh giá môi trường trong dự án phát triển có ảnh hưởng tới Di sản Thiên nhiên Thế giới cần đánh giá các tác động có khả năng xảy ra đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản, cụ thể là giá

¹¹ http://www.iucn.org/about/work/programmes/wcpa_worldheritage/resources/policies/

¹² <http://www.icmm.com/our-work/sustainable-development-framework/position-statements>

¹³ <http://www.shell.com/global/environment-society/environment/biodiversity/protected-areas.html>

¹⁴ http://www.jpmorganchase.com/corporate/Corporate-Responsibility/document/JPMC_ESRA_Policy.pdf

trị, tính toàn vẹn và công tác bảo vệ và quản lý. Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản mang tính cụ thể cho từng di sản và được mô tả trong tuyên bố Giá trị Nổi bật Toàn cầu¹⁵ có thể tìm trên trang web của Trung tâm DSTG, mục mô tả di sản¹⁶. Ngoài ra, đánh giá hồ sơ đề cử của IUCN cũng có thể có tác dụng hữu ích và có thể được tìm thấy trên trang web này.

6. Các vấn đề xã hội cũng cần được đánh giá

Các vấn đề xã hội có khả năng tác động tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu và cộng đồng địa phương cũng cần đánh giá một cách thận trọng. Các vấn đề này cần được xác định trên cơ sở tham vấn chặt chẽ với cộng đồng địa phương.

7. Sớm có sự tham gia của các chuyên gia có kiến thức về DSTG, khu bảo tồn và đa dạng sinh học

Sự tham gia từ giai đoạn ban đầu của các chuyên gia có kiến thức về DSTG, khu bảo tồn và đa dạng sinh học trong quá trình đánh giá là hết sức quan trọng. Các chuyên gia này có thể giúp xác định các vấn đề cần được đánh giá và làm việc cùng với các đơn vị phát triển và kỹ sư nhằm tìm kiếm giải pháp cho các đề xuất có khả năng gây ảnh hưởng xấu tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu của DSTG.

8. Tham vấn cần được bắt đầu từ giai đoạn xác định phạm vi đánh giá và các tài liệu liên quan cần được công bố rộng rãi

Các bên có liên quan cần được tham vấn ngay từ giai đoạn xác định phạm vi đánh giá để họ có thể hỗ trợ xác định các vấn đề cần đưa vào trong đánh giá. Các bên liên quan có thể bao gồm các cơ quan nhà nước như các đơn vị phụ trách DSTG và/hoặc khu bảo tồn cũng như các tổ chức phi chính phủ, các cán bộ quản lý khu bảo tồn/di sản, các nhóm cộng đồng v.v Các tài liệu xác định quy mô cần phải được công khai.

9. Đề xuất dự án, điều khoản tham chiếu, báo cáo xác định phạm vi đánh giá cần được đệ trình cho Trung tâm DSTG UNESCO càng sớm càng tốt

IUCN đặc biệt khuyến nghị việc đệ trình sớm các đề xuất dự án, điều khoản tham chiếu và báo cáo xác định phạm vi đánh giá vì điều này mang lại cơ hội tham gia kịp thời và hiệu quả, đồng thời giúp đảm bảo không lãng phí nguồn lực vào các đề án phát triển không tương thích với mục tiêu bảo vệ lâu dài khu DSTG. Cần nộp các tài liệu nói trên cho Trung tâm DSTG UNESCO theo

---

¹⁵ Có thể tìm thấy tuyên bố Giá trị Nổi bật Toàn cầu ở từng trang mô tả khu di sản trên trang web của Trung tâm DSTG UNESCO theo địa chỉ <http://www.whc.unesco.org/en/list/>

¹⁶ <http://whc.unesco.org/en/list/>

Đoạn 172 Hướng dẫn Thực hiện Công ước¹⁷. Để biết thêm thông tin về việc thông báo cho Trung tâm DSTG, xem phần 6.

Đánh giá tác động: Đề xuất có thể có những ảnh hưởng gì tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu, bao gồm giá trị, tính toàn vẹn và công tác quản lý và bảo tồn và có cần các dữ liệu bổ sung không?

10. Cần đánh giá tất cả các ảnh hưởng có thể có đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu, bao gồm ảnh hưởng trực tiếp, gián tiếp và tích lũy

Đánh giá tác động môi trường đối với đề xuất có tác động tới khu Di sản Thiên nhiên Thế giới cần xem xét các ảnh hưởng có thể có lên Giá trị Nổi bật Toàn cầu, bao gồm các ảnh hưởng trực tiếp, gián tiếp và tích lũy. Đánh giá cần xem xét các ảnh hưởng lên giá trị, tính toàn vẹn và công tác bảo vệ và quản lý mô tả trong Tuyên bố Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản, hiện có trên trang web của Trung tâm DSTG UNESCO. Báo cáo đánh giá môi trường sẽ đưa ra các kết luận rõ ràng về ba chủ đề trên và Giá trị Nổi bật Toàn cầu nói chung. Các vấn đề xã hội có khả năng ảnh hưởng tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu cũng cần được đánh giá thận trọng.

Xem Hướng dẫn đánh giá môi trường bao gồm Hướng dẫn tự nguyện về đánh giá tác động môi trường có bao gồm đa dạng sinh học của Công ước Đa dạng sinh học¹⁸ và/hoặc Sổ tay đánh giá tác động Ramsar¹⁹ để biết thêm về hướng dẫn chi tiết cách đánh giá ảnh hưởng trực tiếp, gián tiếp và tích lũy.

Khi đánh giá các ảnh hưởng đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu, một điểm quan trọng cần lưu ý là các DSTG, cũng như các khu bảo tồn khác, là một phần không thể tách rời của cảnh quan chung và không thể xem xét độc lập các khu di sản này bên ngoài các bối cảnh sinh thái rộng lớn hơn.

11. Có thể cần thu thập dữ liệu bổ sung nhằm đánh giá các tác động có thể có đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu

Trong nhiều trường hợp, có khả năng xảy ra sự trùng lặp đáng kể giữa các vấn đề môi trường rộng hơn được xem xét trong đánh giá môi trường và Giá trị Nổi bật Toàn cầu của khu DSTG, làm giảm thiểu nhu cầu thu thập thông tin bổ sung. Tuy nhiên, việc thu thập thêm thông tin đôi khi có thể là cần thiết nhằm đánh giá đầy đủ các tác động có thể có đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu.

¹⁷ Thông tin liên lạc của Trung tâm DSTG UNESCO có thể tìm thấy ở trang web <http://www.whc.unesco.org/en/whoswho>

¹⁸ Xem Hướng dẫn tự nguyện đánh giá môi trường bao gồm đa dạng sinh học Công ước Đa dạng sinh học tại <http://www.cbd.int/doc/publications/imp-bio-eia-and-sea.pdf>

¹⁹ Xem Sổ tay đánh giá tác động Ramsar tại <http://www.ramsar.org/pdf/lib/hbk4-16.pdf>

Các chuyên gia về DSTG, khu bảo tồn và đa dạng sinh học có thể hỗ trợ tích cực trong việc xác định các vấn đề cần được đánh giá và bổ sung thêm thông tin.

Xác định các phương án thay thế: Phương án thay thế nào gây tổn hại thấp nhất và có tính bền vững cao nhất đối với Giá trị Nổi bật Toàn cầu và liệu có thể thực hiện được các phương án này không (bao gồm cả trường hợp “không dự án”)?

12. Các phương án phát triển thay thế cần được xác định và đánh giá bao gồm cả phương án “không dự án” và các phương án bền vững nhất liên quan tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu.

Đánh giá môi trường cần xác định và đánh giá các phương án thay thế cho đề xuất phát triển bao gồm phương án “không dự án” và phương án gây tổn hại thấp nhất tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu. Xác định, đánh giá và thông tin về các đề xuất phát triển thay thế là một trong những bước quan trọng nhất của quá trình đánh giá môi trường. Các phương án phát triển khác nhau cần được thông tin rõ ràng cho các bên ra quyết định và các phương án gây tổn hại thấp nhất tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu cần được làm rõ, bao gồm phương án “không dự án” khi phù hợp.

Thông thường, các phương án khả thi và hiệu quả về kinh tế thay thế cho các đề xuất phát triển có khả năng gây tổn hại Giá trị Nổi bật Toàn cầu của di sản sẽ được tìm ra. Việc xem xét và đánh giá chi tiết các phương án thay thế, cùng với sự hỗ trợ của chuyên gia đa dạng sinh học, khu bảo tồn và DSTG sẽ giúp xác định sớm các phương án khả thi và có hiệu quả kinh tế này.

Các biện pháp giảm nhẹ: Các biện pháp giảm nhẹ sẽ được triển khai như thế nào, đơn vị/cá nhân nào sẽ triển khai các biện pháp này, trong khoảng thời gian nào và những nguồn lực nào đảm bảo việc thực hiện các biện pháp đó?

13. Các giải pháp giảm nhẹ tác động cần được xác định theo mức độ, trước hết để tránh các tác động tiêu cực có khả năng xảy ra, tiếp đến là giảm các tác động khác không thể tránh khỏi.

Đánh giá môi trường cần đề ra các biện pháp giảm nhẹ và giám sát các tác động tiêu cực, dù ở mức độ nào, tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu, những tác động không tránh khỏi ngay cả khi thay đổi thiết kế dự án hoặc theo phương án “không dự án”, thông qua kế hoạch quản lý môi trường đã lên ngân sách, trong đó chỉ ra cách thực hiện biện pháp giảm nhẹ, đơn vị/cá nhân sẽ triển khai, khung thời gian và các nguồn lực cần đảm bảo thực hiện. Quá trình xây dựng kế hoạch, chương

TÀI LIỆU TƯ VẤN

trình, dự án cần bao gồm các biện pháp tăng cường đa dạng sinh học như một nội dung bắt buộc nhằm củng cố Giá trị Nổi bật Toàn cầu.

Báo cáo đánh giá môi trường: Cần cung cấp các thông tin gì cho các bên đưa ra quyết định về các tác động lên DSTG, khi nào cung cấp thông tin và theo hình thức nào?

14. Cần có một chương riêng về tác động DSTG trong báo cáo đánh giá môi trường và các ý chính của chương này phải được phản ánh trong phần Báo cáo tóm tắt.

Chương về DSTG cần:

- (i) Đưa ra các kết luận rõ ràng về các tác động lên Giá trị Nổi bật Toàn cầu của DSTG bao gồm các tác động môi trường và xã hội;
- (ii) Dựa vào việc xác định và đánh giá tất cả các phương án thay thế, đề xuất phương án được ủng hộ như đề xuất ít gây tổn hại tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu hoặc phương án “không dự án” nếu phù hợp;
- (iii) đề ra các biện pháp giảm nhẹ và giám sát các tác động tiêu cực không thể tránh khỏi, dù ở mức độ nào, tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu, thông qua kế hoạch quản lý môi trường đã lên ngân sách
- (iv) Tư liệu hóa cụ thể việc xem xét quan điểm của các bên liên quan trong quá trình đánh giá.

Lưu ý là các ý chính của chương này phải được phản ánh trong phần Báo cáo tóm tắt của đánh giá.

15. Báo cáo dự thảo đánh giá môi trường cần được trình cho Trung tâm DSTG UNESCO càng sớm càng tốt

Dự thảo báo cáo đánh giá môi trường cần được trình cho Trung tâm DSTG UNESCO trong thời gian sớm nhất có thể, sau đó chuyển cho IUCN xem xét. Nếu báo cáo dự thảo đánh giá môi trường không có chương dành riêng cho các tác động lên Giá trị Nổi bật Toàn cầu của DSTG, IUCN sẽ đưa ra khuyến nghị là đánh giá không phù hợp và cần điều chỉnh lại bằng cách đưa chương này vào trong báo cáo theo hướng dẫn nêu ở Điểm 14 nói trên trước khi đệ trình lại cho Trung tâm DSTG UNESCO để IUCN xem xét.

Tham vấn cộng đồng: Cần tham vấn các bên có liên quan nào và cách tham vấn?

16. Tham vấn cộng đồng kỹ lưỡng là vấn đề then chốt

Đánh giá cần được công khai càng sớm càng tốt và tham vấn cộng đồng cần được tiến hành kỹ lưỡng thông qua các biện pháp phù hợp như họp dân, thông tin trực tuyến, sử dụng ngôn ngữ địa phương nếu phù hợp, trong đó bao gồm tham vấn trong giai đoạn xác định phạm vi đánh giá, giai đoạn dự thảo báo cáo đánh giá môi trường và báo cáo giám sát. Báo cáo đánh giá môi trường cần tư liệu hóa cụ thể việc xem xét quan điểm của các bên liên quan trong quá trình đánh giá

Kế hoạch quản lý môi trường: Loại kế hoạch nào nên được triển khai nhằm quản lý và giám sát các tác động còn lại lên Giá trị Nổi bật Toàn cầu, đơn vị/cá nhân nào sẽ triển khai, với nguồn vốn nào và khi nào?

17. Kế hoạch quản lý môi trường phải liên quan tới Giá trị Nổi bật Toàn cầu

Kế hoạch quản lý môi trường cần được đưa vào trong báo cáo đánh giá môi trường và cần nêu chi tiết các điều kiện vận hành, giám sát và khôi phục Giá trị Nổi bật Toàn cầu của DSTG trong suốt dự án. Kế hoạch quản lý môi trường cần đảm bảo rằng các giải pháp cần thiết nhằm đánh giá và giám sát các ảnh hưởng bất lợi còn lại đã được bố trí sẵn sàng và các giải pháp khắc phục có thể được triển khai khi các tác động xấu hơn so với dự kiến.

18. Công tác thực hiện kế hoạch quản lý môi trường cần được tiến hành đánh giá độc lập theo định kỳ

Đơn vị phát triển nên dành ngân sách ngay từ ban đầu cho các chi phí đánh giá độc lập và theo định kỳ của bên thứ ba đối với công tác thực hiện kế hoạch quản lý môi trường. Ngân sách này cần được làm rõ trong Kế hoạch quản lý môi trường và được xác nhận bởi các nhà quản lý. Cần công khai kế hoạch quản lý môi trường và các báo cáo giám sát.